

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/74/2024
Identifikačné číslo spisu: 6622010543
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Klemanič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6622010543.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. v trestnej veci obvineného L. U., pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 25. februára 2026 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/59/2024, z 30. júla 2024

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. U. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 3T/129/2022, z 10. apríla 2024 bol obvinený L. U. uznaný za vinného v bode 1/ zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona a v bode 2/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:
„1/ 10. apríla 2022 okolo 15.30 hod. vylákal H. X., nar. XX. K. XXXX, do rodinného domu jeho matky v obci W. B. G. na ulici Š. XXX/XX, nachádzajúceho sa pri bare, v ktorom pracovala, pod zámienkou ukončenia ich „vzťahu“, kde sa s ňou zamkol v miestnosti, v ktorej s ňou proti jej vôli vykonal súlož, hoci ona ho od seba odstrkovala, bila ho rukami, žiadala ho, aby ju pustil, odvracala tvár, keď ju chcel bozkávať, ťahala si na seba nohavice, ktoré jej vyzliekal, avšak súlož sa jej nepodarilo zabrániť, pričom L. U. v súloží pokračoval až do jeho vyvrcholenia.

2/ vykonal súlož s H. X., nar. XX. K. XXXX minimálne 3-krát v rôznom čase približne v mesiaci marec a apríl 2022 a na rôznych miestach v okolí a v obci W. B. G., pričom k týmto došlo po vzájomnej komunikácii s H. X., pri ktorej jej viackrát uviedol, že pôjde aj za jej súčasným druhom, ktorému povie o ich vzťahu, taktiež ich vzťah zverejní na sociálnych sieťach a povie o tom každému v obci W. B. G. a 10. apríla 2022 po tom, ako došlo k pohlavnému styku, L. U. cez sociálnu sieť kontaktoval H. X., nar. XX. K.G. XXXX, a ponúkol jej tabletku zabraňujúcu počatiu, ktorej odovzdanie opäť podmieňoval osobným stretnutím v dome jeho matky na ulici Š. XXX/XX v W. B. G. ešte v ten deň, pričom H. X. zo strachu, že otehotnie, so stretnutím súhlasila, avšak po tom, čo sa s L. U. stretla, tento odovzdanie tabletky podmieňoval ďalej tým, aby ho bozkávala, čo nakoniec H. X. aj učinila, avšak obvinený L. U. naďalej od nej požadoval, aby sa s ním stýkala, a aby s ním aspoň raz za týždeň vykonala súlož, s čím

však H. X. nesúhlasila, a tak si L. U. tieto stretnutia vynucoval nezverejnením videa zachytávajúceho súlož medzi nimi z 10. apríla 2022, ktoré vyhotovil bez jej vedomia a súhlasu, pričom H. X. zo strachu zo zverejnenia videa 11. apríla 2022 neďaleko obce W. B. G. v časti zvanej I. vykonala s L. U. súlož a aj napriek tomuto L. U. naďalej kontaktoval H. X. žiadajúc stretnutia za účelom ďalšieho sexuálneho styku pod hrozbou zverejnenia tohto videa.“

Za to bol obvinenému podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4, § 39 ods. 1 Trestného zákona, § 39 ods. 3 písm. d) Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri roky s tým, že obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložený trest prepadnutia veci, a to:

1 ks mobilný telefón zn. Huawei p30 čiernej farby IMEI 1: XXXXXXXXXXXXXXXX, IMEI 2: XXXXXXXXXXXXXXXX, v púzdre s 5 ks fotografiami s puknutým vrchným sklom,

1 ks diktafón zn. Olympus, čierno sivej farby s mikro SD kartou zn. ADATA 8 GB,

1 ks USB kľúč zn. Kingston striebornej farby bez výrobného čísla, v zadnej časti kľúča so svetlým nápisom Fotky,

1 ks USB kľúč zn. MQ U350, čiernej farby na šnúrke, zo zadnej strany s nápisom E sonic a s vyrytím PSÍ,

1 ks USB kľúč zn. Kingstone, 64 GB, 1 ks mobilný telefón zn. Samsung, S 20 ultra 5 G, IMEI 1: XXX XXX XXXXXXXXXXX/XX, IMEI 2: XXXXXXXXXXXXXXXX/XX, v čiernom obale,

1 ks mobilný telefón zn. Redmi 7, IMEI 1: XXXXXXXXXXXXXXX XXX, IMEI 2: XXX, v priesvitnom obale, vrchné sklo prasknuté,

1 ks USB diktafón ESONIC MQU350, čiernej farby.

Súčasne podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona rozhodol, že vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát a podľa § 73 ods. 1 Trestného zákona obvinenému uložil ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou.

Na podklade podaného odvolania obvineného ako aj prokurátora rozhodol krajský súd 30. júla 2024 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste odňatia slobody a treste prepadnutia veci a podľa § 322 ods. 3 rozhodol sám. Obvinenému L. U. uložil podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d), § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri roky a súčasne podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho na výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie okresného prokurátora zamietol. Ostatné výroky rozsudku okresného súdu ostali nedotknuté.

Obvinený L. U. podal proti rozsudku krajského súdu vlastnoručne napísané dovolanie z 21. júna 2024, v ktorom uviedol, že už dva roky ho držia v nezákonnej väzbe. Sudca okresného súdu (Lóška) a sudcovia krajského súdu (Novák, Marko, Buceková) mu neumožnili predložiť dôkazy, že dôvody väzby sú nepravdivé. Počas rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu mu nebolo umožnené vyjadrovať sa k dôvodom väzby. Obvinený žiadal prepustiť z väzby a výmenu senátu. Ďalším podaním „Sťažnosť + dovolanie“ z 30. septembra 2024 obvinený uviedol, že rozsudok je nespravodlivý, nesprávny, nepravdivý a nezákonný. Následným podaním zo 7. októbra 2024 obvinený uviedol, že je nevinný. Taktiež dodal, že nemá úctu k sudcom Okresného súdu Lučenec ani Krajského súdu v Banskej Bystrici. Dovolanie podal voči všetkému v rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica. Ako dovolacie dôvody označil podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. g), písm. i) a písm. j) Trestného poriadku. Podľa obvineného sudcovia odignorovali zásadu „in dubio pro reo“, ale aj prisahu sudcu podľa čl. 145 ods. 4 Ústavy SR. V závere dovolateľ žiadal o zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa ako aj krajského súdu a vyhlásenie ho za nevinného vo všetkých bodoch obžaloby a prepustenie na slobodu v súlade s § 380 ods. 2 Trestného poriadku.

Následne obvinený podal prostredníctvom svojho ustanoveného obhajcu Mgr. Michala Markotána doplnenie dovolania (č. l. 2330 a nasl. súdneho spisu) z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a), c), g) a i) Trestného poriadku, v ktorom uviedol nasledovné:

„Pokiaľ ide o dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. porušenie práva na

obhajobu zásadným spôsobom vidím (aj napriek poučeniu obhajcom na základe protokolu o porade s obhajcom na vlastnú žiadosť) v tom smere, že okresný súd ani odvolací súd neprihliadli na dôkazy svedčiace v prospech obvineného, okrem iných na výsluchy svedkov, bývalej manželky Y. U., dcéry Q. U., sestry L. U. ml. a matky L. U. st., našu komunikáciu s H. X. (č. l. 577 - 578, č. l. 583 - 584, č. l. 592 - 593, č. l. 594 - 616), prepis zvukovej nahrávky (č. l. 782 - 852) a nahrávku zo dňa 10.4.2022 a dňa 11.4.2024, nesprávne právne vyhodnotili dôkazy, výsluchy svedkov a poškodenej H. X. a tieto zároveň nesprávne právne posúdili. Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom vidím (napriek poučeniu obhajcom na základe protokolu o porade s obhajcom z 24.10.2024) v tom smere, že okresný súd ani odvolací súd mi nevytvorili dostatočné podmienky pre úplné uplatnenie mojich procesných práv ako obvineného a postup súdov vo vzťahu k úplnému uplatneniu procesných práv obvineného a pri reakcii na uplatnenie každého obhajovacieho práva považujem za nezákonný, čo zakladá horeuvedený dovolací dôvod. Mám za to, že v dôsledku pochybení okresného súdu, ktoré neodstránil ani odvolací súd, došlo k odňatiu alebo zneužitiu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného, ktoré pochybenia považujem za zásadného charakteru, a ktoré sa prejavili na postavení obvineného v trestnom konaní. Zdôrazňujem, že som nevinný a poškodenú som k súloži nikdy násilím nenútil, ani som ju nevydieral. Poškodená a jej výpovede nie sú vierohodné, na tom trvám, a táto opakovane uvádza/uvádzala nepravdu a klame/klamala. Podľa záveru znaleckého posudku MUDr. Shinwariovej č. XX/XXXX a Mgr. Tyborovej č. X/XXXX k odpovedi, posúdeniu na otázku č. 3 sa u poškodenej preukázal sklon k skresľovaniu v zmysle zakrývania určitých skutočností, resp. môže eventuálne dochádzať ku skresľovaniu v zmysle zakrývania určitých skutočností, s ktorou skutočnosťou a záverom znalcov sa okresný súd ani odvolací súd nevysporiadali. Okresný súd aj odvolací súd mi neumožnili, resp. znemožnili riadne vypočuť poškodenú a kľásť jej riadne otázky, aby boli preukázané mnou tvrdené skutočnosti. Rovnako tak okresný súd ani odvolací súd sa nevysporiadali so všetkými dôkazmi predloženými mnou ako obvineným, najmä však s tými, ktoré boli v môj prospech.

Zotrvávam na tom, že moja komunikácia s H. X. (č. l. 577 - 578, č. l. 583 - 584, č. l. 592 - 593, č. l. 594 - 616), iné vzájomné komunikácie s poškodenou, doložené do súdneho spisu, prepis zvukovej nahrávky (č. l. 782 - 852) a nahrávka, obrazovo-zvukový záznam zo dňa 10.4.2022 a nahrávka zo dňa 11.4.2022 jednoznačne preukazujú moju nevinu a predstieraný odpor poškodenej, ako aj nenasvedčujú nepochybnému, dôraznému a opakovanému nesúhlasu poškodenej a/alebo jej odmietavému postoju/odporu k pohlavnému styku a už vôbec nie akémukoľvek násiliu, o čom svedčí okrem iného skríženie nôh H. X. za mojím chrbtom počas pohlavného styku dňa 10.4.2022, čím si ma k sebe pritiahla; pričom po akte si kludne zapálila a vyfajčila cigaretu a viedla so mnou dlhší rozhovor. Kričať začala až vtedy, keď som jej povedal, že som ejakuloval do nej a len vtedy začala intenzívne a zlostne kričať a dala mi aj facku, čo však počas celého styku neurobila, lebo údajne nevládala. Trvám na tom, že deň na to, dňa 11.4.2022 iniciovala a vykonala so mnou ďalší dobrovoľný pohlavný styk v motorovom vozidle a zo zvukového záznamu zo dňa 11.4.2022 vyplynulo, že stretnutie a styk sama iniciovala a ja som s nimi len súhlasil. Vzhľadom k tomu, že medzi tvrdeniami vo výsluchoch svedkov v prípravnom konaní a ich výpovediach na hlavnom pojednávaní, svedkov: B. U.B., Q. O., T. X., U. G. a Y. S. sú podstatné rozpory, mám za to, že tieto rozpory mali byť odvolacím súdom, v odvolacom konaní odstránené tak, aby bol skutkový stav náležite zistený v rozsahu potrebnom na rozhodnutie vo veci, a to najmä s ohľadom na tú skutočnosť, že od začiatku popieram, že by som uvedenú trestnú činnosť spáchal, a že by bol v poradí štvrtý pohlavný styk s poškodenou z celkových piatich znásilnením (pričom o prvých troch stykoch poškodená sama vo výpovedi prehlásila, že boli z jej strany dobrovoľné). Mám za to, že bez odstránenia rozporov v uvedených tvrdeniach predmetných svedkov (a poškodenej) nie je možné bez ďalšieho ustáliť moju vinu. Som toho názoru, že okresný súd mi viackrát neumožnil vyjadriť sa k dôkazom na hlavnom pojednávaní a niektorými mojimi návrhmi na vykonanie dokazovania sa vôbec nezaoberal a iné riadne nevykonával. Mám za to, že okresný súd permanentne porušoval ustanovenie § 271 ods. 1 Tr. por. Takisto odvolací súd mi odmietol vykonať navrhnuté dôkazy a niektorými návrhmi na vykonanie dokazovania sa vôbec nezaoberal a/alebo mi návrhy na vykonanie dokazovania zamietol, napriek tomu, že som ich mal so sebou a pri sebe.

Opísané porušenia práva na obhajobu malo vzhľadom na okolnosti prípadu podstatný vplyv na výsledok konania, rozhodnutie vo veci samej. Ustálená rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu prezentuje ako vytvorenie podmienok pre uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri postupe orgánov činných v trestnom

konaní a súdu na uplatnenie práva obvineného. Zo znenia ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o zásadné porušenie práva na obhajobu ide v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby alebo môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam mám za to, že vyššie popísaným postupom okresného súdu a odvolacieho súdu bolo porušené moje právo na obhajobu zásadným spôsobom. Porušenie práva na obhajobu súvisí aj s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Tr. por.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, som vzhliadol aj v tom, že je daný nesúladsť so zákonom pri získaní a vykonaní dôkazov, a to zásadného charakteru, zodpovedajúci vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv (aj vo vzťahu k porušeniu práva na obhajobu - dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.). Mám za to, že nemohol byť v konaní použitý ako dôkaz obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam, ktorý bol získaný v rozpore so zákonom, za ktorý som považoval aj nahrávku, obrazovo-zvukový záznam zo dňa 10.4.2022, naproti tomu, že som presvedčený, že bola/je v môj prospech a to, že uvedený dôkaz okresný súd na pojednávaní vykonával, prehrával, bolo rozporné so zákonom. Zotrávam na tom, že výsluch poškodenej nebol vykonaný zákonne a súd mi neumožnil ju riadne a zákonne vypočuť a klásť jej otázky za účelom riadneho objasnenia veci. Počas jej druhej výpovede na hlavnom pojednávaní mi sudca doslova zakázal jej položiť otázky, pričom išlo o zásadné otázky, na ktorých položení som trval, a na základe ktorých by som ju usvedčil z klamstiev. Rovnako tak uvedené platí aj o výsluchu znalca MUDr. Caisovej - Škultétyovej, ktorú znalkyňa mi súd neumožnil riadne vypočuť, doslova mi zakázal ju vypočuť a položiť jej všetky mnou zamýšľané otázky, napriek tomu, že o záveroch tejto znalkyne v znaleckom posudku boli zásadné pochybnosti aj v nadväznosti na ďalšie znalecké posudzovania (napr. záver znaleckého posudku MUDr. Zelmana jednoznačne potvrdil, že nie som nebezpečný pre spoločnosť a zároveň mi nenavrhol ústavnú liečbu). V priebehu výsluchu znalkyne, v čase, keď nevedela objasniť a vysvetliť svoje závery, mi sudca zakázal klásť jej otázky, naproti relevantnosti a oprávnenosti mojich otázok.

Dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť, odôvodňujem aj nesprávnym právnym posúdením skutku. Som toho názoru, že súd toto konanie nesprávne posúdil ako trestný čin v dôsledku nenaplnenia skutkovej podstaty zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. a zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. Nesprávnosť posúdenia zistených skutkov spočíva aj v právnej kvalifikácii zistených skutkov ako trestného činu, trestných činov naproti tomu, že o trestné činy podľa mienky obvineného nešlo. Prvostupňový súd a odvolací súd sa dostatočne nezaoberal/li a nevysporiadali s obranou, argumentáciou ohľadne absencie preukázania objektívnej stránky trestného činu a právnou kvalifikáciou skutkov a skutky boli nesprávne právne kvalifikované a posúdené. Mám za to, že znaky trestného činu, trestných činov nepredstavujú skutkovú okolnosť, ktorú by dovolací súd nemal možnosť skúmať. Som presvedčený o tom, že právna kvalifikácia skutkov nebola zo strany prvostupňového súdu ani odvolacieho súdu správna a zákonná, s čím sa ani odvolací súd riadne nevysporiadal. Zároveň som toho názoru, že v konaní nebolo bez pochybností riadne preukázané, že by som sa uvedených skutkov dopustil. Konajúce súdy nepoužili a neprihliadli na zásadu „in dubio pro reo“ a zásadné pochybnosti opomenuli. Som toho názoru, že v konaní ma usvedčuje predovšetkým výpoveď poškodenej. Táto však bola podľa môjho názoru v konaní bezpečne vyvrátená dôkazmi, ktoré som predložil. Podľa ustálenej súdnej praxe nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o trestný čin alebo išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdným skutkom dopustil

S poukazom na ustálenú judikatúru NS SR platí, že trest nesmie byť prejavom neprimeraného inštitucionalizovaného násillia spoločnosti voči jednotlivcovi a neprimerane prísne tresty vedú k

zatrpnutosti, nakoľko takéto tresty odsúdený nemôže považovať za spravodlivé. V spojitosti so znaleckým posudkom, ktorým bola posudzovaná moja osoba, ktorý som spochybňoval a naďalej spochybňujem, je otázne, či účel trestu pre v ňom uvedené dôvody a závery možno v tomto prípade dosiahnuť trestom alebo len ochranným opatrením, a či trest pre vyššie uvedené dôvody môže splniť svoj zákonný účel, ktorý ale možno prípadne dosiahnuť ochranným opatrením. Konajúce súdy v mojom prípade nepostupovali podľa zásady zdržanlivosti (zvýraznenej novelou Tr. zák.) pri obmedzovaní mojich ústavných práv. V prípade, ak znalkyňa posúdila, že trpím deviáciou a táto je podľa jej záverov v ZP nevyliciteľná, potom je otázne/sporné, či uložený trest môže naplniť a/alebo naplní účel trestu v zmysle prevýchovy a nápravy, a či vzhľadom na okolnosti prípadu a konštatované závery ZP by nepostačovala iba spomenutá adekvátne liečba, keďže uložený trest (ktorý nemal byť vôbec uložený) evidentne nespĺňa svoj zákonný účel.

Dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por. vo veci rozhodol nepríslušný súd, som dostatočne odôvodnil v mojom podaní Dovolanie - doplnenie č. 192/2024 zo dňa 4.10.2024 a na danom dôvode v zmysle porady s obhajcom naďalej trvám. Som presvedčený o tom, že prvostupňový súd ako aj odvolací súd nehodnotil dôkazy s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu jednotlivo a v ich súhrne.

S hore uvádzanými skutočnosťami, ktoré sú významné pre rozhodnutie, sa ani prvostupňový súd ani odvolací súd pri rozhodovaní nevyrovnal. Rovnako tak s poukazom na horeuvedené zastávam názor, že rozhodnutiami konajúcich súdov bol porušený zákon a to v ustanoveniach § 2 ods. 4, 9, 10, 12, 14, 18, 19, 21 Tr. por., ako aj v ustanovení § 213 ods. 3 Tr. zák., a to v neprospech odsúdeného. Taktiež dodávam, že v celom rozsahu zotrvávam na skutočnostiach a tvrdeniach uvedených v Sťažnosti + dovolaní č. 186/2024 zo dňa 27.9.2024, doručenom súdu dňa 2.10.2024, ktoré som doplnil podaním Dovolanie - doplnenie č. 192/2024 zo dňa 4.10.2024, doručeným súdu dňa 8.10.2024, v ktorom som označil dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a), c), g) a i) Tr. por. a podrobne ich odôvodnil.“

Obvinený L. U.Ý. v dovolaní navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon, a to v ustanoveniach § 2 ods. 4, 9, 10, 12, 19 Trestného poriadku, ako aj § 213 ods. 3 Trestného zákona, a to v neprospech obvineného L. U.; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu vo výroku o vine a treste ako aj konania, ktoré napadnutým rozhodnutiam predchádzali a podľa § 388 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Lučenec, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol, alternatívne, aby nariadil, aby vec rozhodol súd v inom zložení senátu, alebo aby ju rozhodol iný sudca, alebo aby vec prerokoval a rozhodol iný súd toho istého druhu a stupňa.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor (č. l. 2346 a nasl. súdneho spisu): Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uviedol: „...dôvodom podania dovolania podľa tohto ustanovenia je rozhodnutie vo veci súdom, ktorý nebol vecne alebo miestne príslušný. S odkazom na ust. § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 Trestného poriadku, ust. § 2 ods. 14, § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ust. § 6, § 7 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov je, podľa môjho názoru, potrebné konštatovať, že na prejednanie tejto trestnej veci bol vecne a mieste príslušný v prvom stupni Okresný súd Lučenec a v druhom stupni Krajský súd v Banskej Bystrici, teda k naplneniu ilustrovaného dovolacieho dôvodu nedošlo.“

K údajnému naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku prokurátor uviedol nasledovné: „Súvisiac s deklaroványm dovolacím dôvodom je primárne potrebné dať do pozornosti, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá

dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dikcie citovaného ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom (napr. 5 Tdo 24/2017).

V nadväznosti na uvedené je treba zdôrazniť, že odsúdený bol trestne stíhaný pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, pričom odsúdený bol stíhaný väzobne, čím bol daný dôvod povinnej obhajoby. Opatrením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Lučenec sp. zn. OTp/128/2022 zo dňa 02.06.2022 a následne aj opatrením samosudcu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/129/2022 zo dňa 27.12.2022 bol menovanému riadne ustanovený obhajca z dôvodov uvedených v ust. § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ktorý menovaného riadne obhajoval v priebehu všetkých štádií trestného konania, od prípravného konania až po odvolacie konanie. Obhajca pristupoval k obhajobe odsúdeného aktívne, zúčastňoval sa väčšiny úkonov trestného konania, podával námietky, návrhy a sťažnosti, teda dohliadal na uplatňovanie práv odsúdeného. Rovnako sám odsúdený sa výrazne aktívne zapájal do konania. Orgány činné v trestnom konaní a konajúce súdy v tomto smere poskytli adekvátny priestor na realizáciu práva obvineného na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby využitý v plnom rozsahu. Je treba dodať, že orgány činné v trestnom konaní i súdy opakovane vychádzali odsúdenému v ústrety, pokiaľ sa jedná o uplatňovanie jeho obhajobných práv, pričom práve na návrh odsúdeného či jeho obhajcu boli vykonané mnohé procesné úkony a niektoré i opakovane. Podľa najvyššieho súdu, ani všeobecné zistenie o porušení práva na obhajobu v prípravnom konaní, ktoré ale nemá žiadny materiálny dopad na dôkazy vykonané v súdnom konaní, ktoré boli rozhodujúce na zistenie skutkového stavu, nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (R 53/2021), pričom som toho názoru, že tak v prípravnom konaní ako i v súdnom konaní bol odsúdenému a jeho obhajcovi poskytnutý dostatočný priestor na aktívne uplatňovanie procesných (a najmä obhajobných) práv, ktorý priestor tak odsúdený ako i jeho obhajca náležite využili a nedošlo v tomto trestnom konaní k žiadnemu (zásadnému) porušeniu práva na obhajobu odsúdeného.

Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, ak obvinený v rámci práva na obhajobu navrhuje dôkazy, potom povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu je zaoberať sa každým takýmto návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím o návrhu rozhodnúť, a to vyhovieť, alebo ho odmietnuť podľa § 208, prípadne rozhodnúť, že ďalšie dôkazy sa vykonávať nebudú podľa § 274 ods. 1. Za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 a 11, ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12. Súd sám rozhoduje o vykonaní dôkazov, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci rozhodnúť (2 Tdo 29/2001). Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011). Žiada sa dodať, že odsúdený sleduje najmä prehodnotenie už ustáleného právneho a dôkazného stavu v jeho trestnej veci vo svoj prospech, ktorému tak okresný ako i krajský súd venovali náležitú pozornosť, pričom s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolací súd nemôže preskúmať či zmeniť správnosť a úplnosť skutkových zistení krajským súdom, teda dovolanie ako prostriedok mimoriadneho opravného konania neslúži na nápravu domnelých skutkových pochybení súdov. Konštrukcia a štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až l) Trestného poriadku, resp. aj § 374 ods. 3 Trestného poriadku ustanovuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb (R 57/2007).

Pokiaľ odsúdený namietal, že odvolací súd neumožnil v rámci odvolacieho konania vykonať ďalšie

navrhnuté dôkazy, javí sa ako vhodné poukázať na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, podľa ktorej ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo (v legislatívnom vyjadrení „rovnako“), ale „primerane“. Ak v odvolacom konaní strana navrhla vykonať dôkaz a odvolací súd, konajúci na verejnom zasadnutí, jej nemieni vyhovieť, z hľadiska zachovania práv obhajoby (čomu zodpovedá aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal; k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018). V naznačených súvislostiach je žiadúce povedať, že krajský súd sa náležite vysporiadal nielen s dôkazným stavom v tejto trestnej veci ako takým, ale tiež s návrhmi odsúdeného a jeho obhajcu na doplnenie dokazovania, resp. na zopakovanie dokazovania v rozsahu príznačnom pre konanie pred prvostupňovým súdom, kedy krajský súd konštatoval, že „odvolací súd odmietol vykonať navrhnuté dôkazy. Pokiaľ ide o opätovné vypočutie svedkov a znalcov, odvolací súd nezistil žiadny relevantný dôvod na prepočutie svedkov. Skutočnosť, že svedkovia a znalci nevyzvedajú podľa predstáv obžalovaného, nie je dôvodom na ich opätovné vypočutie. To isté platí aj v prípade opätovného výsluchu poškodenej H. X., pričom dokonca znalci neodporučili vykonanie ďalších úkonov s poškodenou, vzhľadom k riziku eventuálneho zhoršenia jej stavu a sekundárnej viktimizácie, pričom sa jedná o obzvlášť zraniteľnú obeť. Obžalovaný namietal, že samosudca mu neumožnil na hlavnom pojednávaní pokračovať vo výsluchu poškodenej. Pokiaľ samosudca neumožnil na hlavnom pojednávaní pokračovať obžalovanému vo výsluchu poškodenej, tak tým neporušil žiadne jeho práva, keďže svedka možno vypočuť len do miery nevyhnutnej pre trestné konanie a je neprípustné si vynucovať akýmkoľvek spôsobom, aby svedok vypovedal podľa jeho predstáv za situácie, keď hrozilo, že by mohlo dôjsť k sekundárnej viktimizácii poškodenej. Odvolací súd taktiež nevezhládol žiadny dôvod na vykonanie dokazovania zvukovou nahrávkou zo dňa 05.04.2022 vyhotovenou obžalovaným, pretože vo veci je už zhromaždených dostatok iných dôkazov, so zreteľom na ktoré navrhované dokazovanie nemôže privodiť zmenu dokazovanej okolnosti“ (č. l. 17 - 18 rozsudku krajského súdu).

Rovnako v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nie je povinnosťou súdov vykonať každý jednotlivý dôkaz, navrhnutý tou-ktorou stranou trestného konania, ak dokazovanie v realizovanom rozsahu považuje súd za dostatočné pre ustálenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností, avšak s tou eventualitou, že zároveň z hľadiska spravodlivosti konania ako takého, s ohľadom na článok 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru, súd nemôže a priori odmietnuť vykonanie každého dôkazu, navrhnutého stranou, bez toho, aby takýto postup bližšie nezdôvodnil relevantnou právnou argumentáciou (pozri napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 15.12.2022 vo veci *Vasaráb a Paulus v. Slovenská republika*). Ako je zrejme z vyššie uvedeného, krajský súd náležite, primerane a v dostatočnej miere zdôvodnil, prečo odmietol v odvolacom konaní vykonať niektoré dôkazy navrhnuté odsúdeným a jeho obhajcom, mám preto za to, že takýto postup krajského súdu bol plne súladný s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a zároveň vyhovuje judikatórnym požiadavkám Európskeho súdu pre ľudské práva. S ohľadom na prezentované, ani k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu, podľa môjho názoru, nedošlo.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku prokurátor poukázal na rozhodnutie R 24/2020 a ďalej dodal: „Pokiaľ odsúdený namietal zákonnosť zabezpečenia obrazovo-zvukových záznamov, či ich vykonania v konaní pred súdom, k tejto argumentácii je potrebné uviesť, že sa v prvom rade jedná o videonahrávky, obrazovo-zvukové záznamy, ktoré zaznamenávajú priebeh skutkového deja najmä vo vzťahu ku skutku v bode 1/ obžaloby, a ktoré obžalovaný sám a dobrovoľne vydal orgánom činným v trestnom konaní postupom podľa § 89a ods. 1 Trestného poriadku na USB nosiči ešte v priebehu prípravného konania dňa 06.05.2022 o 12:15 hod., a to po náležitom poučení o zákaze sebaobviňovania. Ostatné nosiče trestnoprávne relevantných informácií boli obžalovanému zákonným spôsobom odňaté postupom podľa § 90 ods. 1 Trestného poriadku dňa 05.05.2022 o 14:25 hod. Je treba dodať, že obžalovaným namietaná skutočnosť sa dotýka problematiky súkromnej nahrávky v trestnom konaní, ktorou rozumieme najmä vyhotovovanie obrazových, zvukových, obrazovo-zvukových záznamov fyzickými či právnickými osobami, ktoré znázorňujú podobu či prejav (alebo i oboje) u konkrétnej fyzickej osoby, a to bez jej súhlasu, pričom môže ísť o nahrávky vyhotovované

utajovaným spôsobom, resp. neutajovaným spôsobom, avšak proti vôli zaznamenávanej osoby. Takto vyhotovované obrazové snímky alebo obrazové a zvukové záznamy, ktoré sa týkajú fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy, podliehajú tzv. zákonnej ochrane osobnosti, ktorej základné východiská pre vyhotovovanie obrazových a zvukových snímok a záznamov fyzickej osoby nachádzame v ust. § 12 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa takéto záznamy môžu vyhotovovať jedine so súhlasom dotknutej osoby. Privolenie (súhlas) dotknutej osoby sa nevyžaduje v prípade tzv. zákonných licencií v zmysle ust. § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Za daných okolností by sa práve poškodená mohla domáhať porušenia svojich práv a ochrany osobnosti vyhotovením utajovanej nahrávky, nie však obžalovaný ako páchatel' trestného činu, ktorý takúto nahrávku vyhotovil pripravovane, cielene, chcene a úmyselne, a na ktorej verne zaznamenal svoje protiprávne konanie.

V trestnom konaní sa súkromná osoba nemôže domáhať beztrestnosti s odkazom na porušenie svojho práva na súkromie, ak táto osoba sama porušila oprávnené záujmy inej osoby, chránené Trestným zákonom, pretože ochrana jej súkromia končí tam, kde začína ochrana súkromia a oprávnených záujmov druhej osoby (Judikát trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1To/42/2010 zo 14. septembra 2010). V danom prípade teda dochádza k uplatneniu právnej zásady „ius ex iniuria non oritur“ (z bezprávia nevzniká právo), ktorú možno interpretovať tak, že osobe, ktorá koná nezákonne a porušuje normy trestného práva, nevzniká právo na udelenie súhlasu vzťahujúce sa k ochrane jej osobnosti. Uvedená zásada má predstavovať určitú vôdzku pri posudzovaní prípustnosti súkromných nahrávok a záznamov. Aj v intenciách rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu je nutné prisvedčiť, že zvukový i obrazový záznam súkromných osôb, zabezpečený jednou z týchto osôb i bez výslovného súhlasu ďalšej takejto osoby, môže byť v trestnom konaní použitý ako dôkazný prostriedok na dokumentovanie a preukazovanie porušenia ustanovení Trestného zákona. Prípustnosť takého dôkazného prostriedku je potrebné posudzovať s ohľadom na rešpektovanie práva na súkromie zakotveného v čl. 8 Dohovoru a s ohľadom na čl. 6 Dohovoru o práve na spravodlivý proces. Protiprávne konanie páchatel'a trestného činu nemôže požívať ochranu podľa § 12 Občianskeho zákonníka (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tdo/33/2021 z 8. decembra 2021). Z uvedeného teda vyplýva, že L. U. ako osoba závažným spôsobom porušujúca normy trestného práva sa nemôže odvolávať na nezákonný postup a porušenie relevantných predpisov zo strany orgánov aplikujúcich právo v tom prípade, keď on sám utajovaným spôsobom vyhotovil obrazovo-zvukový záznam nedobrovoľného pohlavného styku jeho osoby s poškodenou H. X. (v tomto prípade možno zároveň súhlas obžalovaného s nahrávaním a zaznamenávaním jednotlivých charakteristík jeho osoby a priebeh skutkového deja dokonca prezumovať, nakoľko sám aktívnym konaním, premyslene a chcene zaznamenal tajným záznamovým zariadením, umiestneným na skryté miesto, celý situačný priebeh), pričom takýto obrazovo-zvukový záznam orgánom činným v trestnom konaní dokonca sám a dobrovoľne vydal, za súčasného náležitého poučenia o zákaze sebaobviňovania.

V ďalšej časti je treba zamerať sa na tvrdenia odsúdeného o nemožnosti riadne vypočúť poškodenú či znalkyňu MUDr. Caisovú - Škultétyovú, keď tieto tvrdenia odsúdeného sa nezakladajú na pravde. Odsúdenému bol poskytnutý dostatočný priestor pre výsluch poškodenej i zmienenej znalkyne (nemožno opomenúť, že poškodená bola dokonca viackrát vypočutá, a to práve na návrh odsúdeného), ktorému súd umožnil plné uplatnenie jeho obhajovacích práv, a to i v súvislosti s výsluchom konkrétnych osôb. Aj samotný krajský súd v rozsudku konštatoval, že pokiaľ samosudca neumožnil na hlavnom pojednávaní pokračovať obžalovanému vo výsluchu poškodenej, tak tým neporušil žiadne jeho práva, keďže svedka možno vypočúť len do miery nevyhnutnej pre trestné konanie a je neprípustné si vynucovať akýmkoľvek spôsobom, aby svedok vypovedal podľa jeho predstáv za situácie, keď hrozilo, že by mohlo dôjsť k sekundárnej viktimizácii poškodenej, čo potvrdili aj znalci činní v tejto trestnej veci. Obdobné je platné aj v súvislosti s výsluchom znalkyne, ktorý výsluch bol odsúdenému plne umožnený. Ak aj samosudca prerušil výsluch znalkyne, bolo tomu tak z toho dôvodu, že výsluch zo strany odsúdeného nebol vedený zákonným spôsobom, odsúdený sa výrazne odchyľoval od vecnej stránky výsluchu, pejoratívne útočil na znalkyňu a podobne. V tejto súvislosti poukazujem aj na ust. § 268 ods. 2 Trestného poriadku v spojení s § 258 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého môže sudca prerušiť výsluch vtedy, ak výsluch nie je vedený v súlade so zákonom alebo ak je výsluch vedený inak nevhodným spôsobom, k čomu dochádzalo v tejto trestnej veci zo strany odsúdeného. Napokon, žiada sa dodať, že aj obhajca odsúdeného mal zachovaný plný priestor k výsluchu znalkyne. Je preto treba konštatovať, že obrazovo-zvukový záznam, zabezpečený zákonným spôsobom, bol zároveň zákonným

spôsobom vykonaný na hlavnom pojednávaní v súlade s ust. § 270 ods. 2 Trestného poriadku, naproti tomu výsluch poškodenej i znalkyne MUDr. Caisovej - Škultétyovej boli na hlavnom pojednávaní rovnako realizované zákonným spôsobom, v súlade s ust. § 261 a nasl. a § 268 ods. 2 Trestného poriadku. V súhrne s ilustrovaným mám za to, že k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu nedošlo.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku prokurátor uviedol rozhodnutia R 57/2007, R 47/2008, R 3/2011 a R 49/2013. Ďalej dodal: „V intenciách prezentovaného poukazujem najmä na č. l. 18 - 19 napadnutého rozsudku krajského súdu, kde krajský súd jasne, zrozumiteľne, presvedčivo a vyčerpávajúcim spôsobom rozviedol jednotlivé preukázané okolnosti oboch prejednávanych skutkov, na základe ktorých dospel k jednoznačnému záveru, že menovaný svojím konaním naplnil zákonné znaky skutkových podstát, a to v bode 1/ zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, pretože násilím donútil ženu k súložiu a v bode 2/ zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, pretože iného hrozbou inej ťažkej ujmy nútil, aby niččo konal. S takýmto záverom krajského súdu sa možno v plnej miere stotožniť. Som preto toho názoru, že v tejto trestnej veci existuje súhrn priamych a nepriamych dôkazov, tvoriacich logickú, ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku nielen spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti žalovaných skutkov a usvedčuje z ich spáchania obžalovaného, ale súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného záveru. Po starostlivom uvážení dôkaznej hodnoty a presvedčivosti vykonaných dôkazov nemožno dospieť k inému záveru, než k takému, že obžalovaný L. U. ako trestne zodpovedná osoba svojím protiprávnym konaním v priamom úmysle naplnil všetky zákonné znaky žalovaných trestných činov, pretože násilím donútil poškodenú k súložiu a tiež poškodenú hrozbou inej ťažkej ujmy (zverejnením videa zo súložie, a teda poškodením povesti poškodenej a zničením jej partnerského vzťahu a tiež neposkytnutím tabletky po styku) nútil, aby sa s ním stretávala, aby ho bozkávala a mala s ním opakovane pohlavný styk. Nad rámec uvádzaného možno konštatovať, že hodnotenie dôkazov a výklad trestnoprávne relevantných skutočností, ponúkané odsúdeným, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je len dezinterpretáciou obsahu jednotlivých dôkazov. Posudzujúc doteraz prezentované, som toho presvedčenia, že k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu nedošlo.“

Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby najvyšší súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného; alternatívne, aby postupom podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietol dovolanie obvineného.

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštančia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom

a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolacej námietke podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku - vo veci rozhodol nepríslušný súd:

Tento dovolací dôvod sa týka situácie, keď meritórne rozhodnutie vydal súd, ktorý nie je vecne alebo miestne príslušný. Miestna príslušnosť súdov je upravená v ustanovení § 17 Trestného poriadku, podľa ktorého: (ods. 1) Konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný, (ods. 2) Ak miesto činu nemožno zistiť alebo bol čin spáchaný v cudzine, konanie vykonáva súd, v ktorého obvode obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava; ak sa nedajú tieto miesta zistiť alebo sú mimo územia Slovenskej republiky, konanie vykonáva súd, v ktorého obvode čin vyšiel najavo.

V danom prípade boli skutky spáchané (ako to vyplýva zo samotných skutkov) „na rôznych miestach“ a „v obci W. B. G.“, ktorá patrí do obvodu okresného mesta L.. Okres L. spadá pod Okresný súd Lučenec, ktorý je jeho príslušným prvostupňovým súdom a krajským súdom je Krajský súd v Banskej Bystrici, do ktorého spadá územný obvod Okresného súdu Lučenec.

Obvineným tvrdené naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku preto nebolo preukázané.

Vo vzťahu k obvineným uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení, najvyšší súd uvádza.

Nezákonným zložením súdu je potrebné rozumieť situáciu, kedy vo veci konal a rozhodoval súd v rozpore s § 237 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý upravuje, kedy vo veci koná a rozhoduje samosudca, kedy sudca pre prípravné konanie a kedy senát.

Dovolacie námietky samotného obvineného L. U. v tomto smere neuvádzajú v podstate nič, iba tento dovolací dôvod spomenul a poukázal na to, že nemá úctu k sudcom Okresného súdu Lučenec ani Krajského súdu v Banskej Bystrici. Najvyšší súd preto nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť možností medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými

zájmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného L. U. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Ku konkrétnym dovolacím námietkam obvineného najvyšší súd uvádza:

V rámci namietaného dôvodu obvinený bol predovšetkým nespokojný s tým, že nebolo prihliadnuté na ním navrhované dôkazy, na výsluch bývalej manželky, dcéry, matky, na komunikáciu s H. X., ako aj na iné vzájomné komunikácie s poškodenou doložené do súdneho spisu. K uvedenému sa vyjadril už krajský súd s tým, že z ich výpovedí nevyplývajú žiadne trestnoprávne relevantné skutočnosti ku skutkom, pričom svedkovia zväčša uvádzali informácie týkajúce sa osobnosti obvineného, strana 17, odsek 3. K ostatnému krajský súd taktiež zaujal náležité stanovisko, keď uviedol, že skutočnosť, že svedkovia a znalci nevyzvedajú podľa predstáv obvineného, nie je dôvodom na ich opätovné vypočutie, strana 17, odsek 5. K namietaným dôvodom sa vyjadril v odôvodnení svojho rozhodnutia súd druhého stupňa a dovolací súd sa s ním v úplnosti stotožnil a preto naň odkazuje. Najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd na stranách 13 až 17 svojho rozsudku nielen rozsiahlo, ale aj presvedčivo a logicky vysvetlil, prečo si na základe vykonaného dokazovania osvojil skutkové závery a právnu kvalifikáciu skutkov z rozsudku súdu prvého stupňa.

Preto nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá, a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom (Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/05 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietal zákonnosť zabezpečenia obrazovo-zvukových záznamov, ich vykonanie v konaní pred súdom, nemožnosť vypočutia poškodenej, či znalkyne MUDr. Caisovej - Škultétyovej. K namietanému sa podrobne vyjadril už krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, a to na stranách 16 a 17 predmetného rozsudku. Tiež jasne vysvetlil, prečo odmietol vykonať navrhnuté dôkazy. Dovolací súd sa s jeho argumentáciou v plnej miere stotožňuje, a preto na ňu odkazuje bez potreby jej opakovania.

Najvyšší súd konštatuje, že všetky dôkazy boli vykonané v súlade so zákonom a v tomto smere konajúcim súdom nie je čo vytknúť.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku tak naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dôkcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a podobne.

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

V dovolacom konaní iniciovanom obvineným niet právne významného priestoru pre ďalšiu obhajobnú argumentáciu charakteru typického pre konanie pred súdom prvého stupňa, resp. pre odvolacie konanie.

Obvinený v dovolaní k tomuto dovolaciemu dôvodu poukazuje na to, že okresný a krajský súd sa dostatočne nezaoberali a nevysporiadali s obranou a argumentáciou ohľadne absencie preukázania objektívnej stránky trestného činu a právnou kvalifikáciou skutkov, skutky boli nesprávne právne kvalifikované a posúdené. Ďalej uviedol, že v konaní nebolo bez pochybností riadne preukázané, že by sa uvedených skutkov dopustil. Konajúce sudy nepoužili a neprihliadli na zásadu „in dubio pro reo“ a zásadné pochybnosti opomenuli. Obvinený napokon uviedol aj to, že v konaní ho usvedčuje predovšetkým výpoveď poškodenej, ktorá však mala byť v konaní bezpečne vyvrátená dôkazmi, ktoré obvinený predložil. K uvedenému najvyšší súd uvádza konštatovanie krajského súdu, a to konkrétne na strane 18 a 19 dovolaním napadnutého rozhodnutia. Krajský súd správne vyhodnotil, že okresný súd v rámci hlavného pojednávania vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre svoje rozhodnutie (§ 2 ods. 10 Trestného poriadku). Dovolací súd je preto toho názoru, že sudy oboch stupňov dostatočne preukázali a vyhodnotili, že obvinený L. U. ako trestne zodpovedná osoba svojím protiprávnym konaním v priamom úmysle naplnil všetky zákonné znaky žalovaných trestných činov, pretože násilím donútil poškodenú H. X. k súložiu a tiež poškodenú hrozbou inej ťažkej ujmy (zverejnením videa zo súložie, a teda poškodením povesti poškodenej a zničením jej partnerského vzťahu a tiež neposkytnutím tabletky po styku) nútil, aby sa s ním stretávala, aby ho bozkávala a mala s ním opakovane pohlavný styk. Rozhodnutie krajského súdu je podľa dovolacieho súdu zákonné, nevykazujúce znaky nepreskúmateľnosti, a preto sa s ním v plnej miere stotožňuje.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Dovolateľ však len označil tento dovolací dôvod v jeho písomnom podaní, viac k nemu neuviedol, aj napriek tomu má ale najvyšší súd za správne ustálené súdmi nižšieho stupňa, že ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou bolo obvinenému uložené za splnenia na to zákonom predpísaných zákonných podmienok. Splnenie podmienok pre uloženie uvedeného ochranného opatrenia odvolací súd aj presvedčivo odôvodnil na strane 22 rozsudku. Preto najvyšší súd nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku.

Na podklade týchto právnych úvah dovolací súd rozhodol tak, ako je to vyjadrené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.